Programiranje 2

- odgovori na pitanja iz skripte -

Mina Milošević mi17081@alas.matf.bg.ac.rs

2017/2018

1.1 Navesti prototip i opisati ponasanje funkcija malloc, calloc, realloc i free. U kom zaglavlju su deklarisane?

void *malloc(size_t n); - alocira blok memorije velicina n bajtova

void *calloc(size_t n, size_t size); - vraca pokazivac na memoriju velicine n objekata velicine size void *realloc(void *memblock, size_t size); - promena velicine vec alociranog bloka memorije void *free(void *p); - oslobadjanje memorije koja je alocirana pozivom predhodnih funkcija Deklarisane se u <stdlib.h>

1.2 U kom segmentu memorije se tokom izvršavanja programa čuvaju dinamički alocirani blokovi memorije.

U hip segmentu

- 1.3 Kako se zove pojava kada se izgubi vrednost poslednjeg pokazivača na neki dinamički alocirani blok memorije? Zašto je ova pojava opasna? Curenje memorije. Dolazi do prekida rada.
- **1.4 Sta je, nakon poziva free(p), vrednost pokazivaca p, a sta vrednost *p?** p ima istu vrednost kao na pocetku, a vrednost *p=0
- 1.5 Koja naredba treba da se, prema dobroj praksi, izvrši nakon free(p);? p=NULL;

1.6 Opisati ukratko bar četiri česte greške koje se javljaju u vezi sa dinamičkom alokacijom memorije.

<u>Curenje memorije</u> – gubi se informacija o lokaciji dinamicki alociranog a neoslobodjenog bloka memorije

<u>Pristup oslobodjenoj memoriji</u> – moguce je da naredni poziv (nakon free(p)) funkcije malloc vrati blok memorije na predhodnu poziciju

<u>Oslobadjanje istog bloka vise puta</u> - svaki naredni poziv free(p) za istu vrednost pokazivaca p prouzrokuje nedefinisano ponasanje programa

<u>Oslobadjanje neispravnog pokazivaca</u> – prosledjivanje pokazivaca na lokaciju koja pripada alociranom bloku a nije njegov pocetak

<u>Prekoracenja i potkoracenja bafera</u> – pristup elementima van granice bloka koji je dobijen

1.7 Kako se zove situacija u kojoj je memorija na hipu podeljena na mnoštvo malih i nepovezanih blokova?

Fragmentisanje memorije

2.1 Navesti faze razvoja softvera i ko ih obicno sprovodi.

- *Planiranje* analiza (analiticar), modelovanje (projektant), dizajn resenja (programer)
- *Realizacija* implementiranje, evaluacija, izrada dokumentacije
- *Eksploatacija* obuka i tehnicka podrska, pustanje u rad, odrzavanje

2.2 Koje dve vrste dokumentacije treba da postoje?

Korisnicke i tehnicke

2.3 Opisati metodologije razvoja softvera.

- <u>Metodologija vodopada</u> na sledecu fazu u razvoju softvera prelazi se tek kada je jedna potpuno zavrsena
- <u>Metodologija iterativnog i inkrementalnog razvoja</u> razvoj se sprovodi u iteracijama i projekat se gradi inkrementalno. Iteracije obicno donose vise detalja i funkcionalnosti, a inkrementalnost podrazumeva dodavanje jednog po jednog modula. U jednom trenutku, vise razlicitih faza zivotnog ciklusa softvera moze biti u toku. U ovoj metodologiji vracanje unazad je moguce.
- <u>Metodologija rapidnog razvoja</u> faza planiranja svedena je na minimum zarad brzog dobijanja prototipova u iteracijama. Faza planiranja preklapa se sa fazom implementacije sto olaksava izmene zahteva u hodu. Proces razvoja krece sa razvojem preliminarnog modela podataka i algoritama.
- <u>Spiralna metodologija</u> kombinuje analizu rizika sa drugim metodologijama kao sto su metodologija vodopada i metodologije iterativnog razvoja. Spirala koja ilustruje ovu metodologiju prolazi vise puta kroz faze kao sto su planiranje, implementacija i evaluacija tekuceg verzije, kao i analiza rizika. Razlicite faze ne sprovode se istovremeno, vec jedna za drugom.
- <u>Agilna metodologija razvoja</u> tezi minimizovanju rizika razvijanjem softvera od strane visoko motivisanog tima, u iteracijama sa minimalnim dodavanjem funkcionalnosti i u kratkim vremenskim intervalima. Zahtevaju permanentnu komunikaciju, pozeljno uzivo.
- *Skram* vid agilne metodologije u kojem se neposredna, prakticna iskustva koriste u upravljanju izazovima i rizicima. Softverski proizvod sve vreme se odrzava u (integrisanom i testiranom) stanju koje se potencijalno moze isporuciti.
- *Ekstremno progmiranje* vid agilne metodologije u kojem su posebno vazne jednostavnost, motivacija i kvalitetni odnosi unutar tima. Programeri rade u parovima ili u vecim grupama. Sistem je integrisan i radi sve vreme

3.1 Navedite barem jedan alat za kontrolu verzija.

CVS, SVN, Git, Bazaar, Mercurial, Visual SourceSafe

3.2 Navedite dva nacina za imenovanje funkcije koja bi trebalo da se zove "izracunavanje finalne ocene".

int izracunavanje_finalne_ocene(); ili int izracunavanjeFinalneOcene();

- 3.3 Koje ime bi, u kamiljoj notaciji, nosila promenljiva int broj_cvorova? int brCvorova
- 3.4 Koje ime bi, u madjarskoj notaciji, nosile promenljive float* X i int* broj_cvorova?

float *pfX; int *piBrojCvorova

3.5 Zaokruziti deklaracije koje su u skladu sa madjarskom notacijom:

char cKontrolniKarakter; char cKontrolni_karakter; char kontrolni_karakter; int iKoeficijent;
int iKamatnaStopa; int kamatna_stopa;

3.6 Navedite dva nacina za imenovanje promenljive koja oznacava ukupan broj klijenata.

int broj_klijenata; ili int brojKlijenata;

3.7 Koliko se preporucuje da najvise ima karaktera u jednoj liniji programa i koji su razlozi za to?

80, zbog preglednosti

- **3.8** Ukoliko neka linija naseg programa ima 300 karaktera, sta nam to sugerise? Ta treba optimizovati kod tj. razbiti ga na funkcije.
- **3.9** Kada je prihvatljivo da jedna linija programa ima vise naredbi? Ako su naredbe srodne.
- **3.10** U kojim situacijama se obicno neka linija programa ostavlja praznom? Kako bismo razdvojili celine (npr. petlje).
- **3.11 Koliko belina zamenjuje jedan tab karakter?** Uglavnom 8
- 3.12 Zasto za nazubljivanje teksta programa nije preporucljivo koristiti tabulator?

Zbog neuniformisanosti editora.

3.13 Sta su magicne konstante· i da li one popravljaju ili kvare kvalitet programa?

Magicne konstante su svi brojevi sem 0 i 1. One kvare kvalitet programa

3.14 Kako se izbegava koriscenje "magicnih konstanti" u programu? Koriscenjem const char ili enum-a.

3.15 Sta je, kako bi kod bio laksi za odrzavanje, bolje koristiti umesto deklaracije char ImeKorisnika[50]?

const unsigned int MaksImeKorisnika = 50; char ImeKorisnika[MaksImeKorisnika];

3.16 Navedite barem jedan alat za automatsko generisanje tehnicke dokumentacije.

doxygen

3.17 Kojim se komentarom/markerom obicno oznacava mesto u kodu na kojem treba dodati kod za neki podzadatak?

TODO

3.18 Koji se marker u okviru komentara u kodu obicno koristi za oznacavanje potencijalnih propusta i/ili gresaka koje naknadno treba ispraviti? FIXME

3.19 Koji je preporuceni obim jedne datoteke programa?

Do 200-300 linija maksimalno po datoteci.

4.1 Za sta se koristi matematicka indukcija, a za sta rekurzija?

Indukcija je metod dokazivanja koji se koristi da se utvrdi tacnost izraza za sve prirodne brojeve. *Rekurzija* se koristi za izracunavanje izraza.

4.2 Sta je potrebno da bi rekurzivna veza bila ispravno definisana?

Uslov za izlazak iz rekurzije (bazni slucaj) i rekurzivni korak.

- 4.3 Za svaki rekurzivni poziv, na programskom steku se stvara novi stek okvir za tu funkciju . (*tacno*/netacno)
- 4.4 Za svaki rekurzivni poziv, u kod segmentu se stvara nova kopija koda te funkcije. (tacno/<u>netacno</u>)
- **4.5 Za svaki rekurzivni poziv, na hipu se rezervise novi prostor za tu funkciju.** (tacno/<u>netacno</u>)
- **4.6** Za svaki rekurzivni poziv, u segmentu podataka se rezervise novi prostor za njene promenljive. (tacno/*netacno*) na stek segmentu se rezervise!
- 4.7 Navesti rekurzivnu verziju Euklidovog algoritma za racunanje NZD:

```
unsigned nzd(unsigned a, unsigned b) {
  if(b == 0)
    return a;
  else
    return nzd(b, a%b);
}
```

4.8 Dopuniti narednu funkciju koja iterativno racuna elemente Fibonacijevog niza:

4.9 Sta je repna rekurzija?

Repna rekurzija je rekurzija nakon koje nema dodatnih naredbi. Rekurzivan poziv je repno rekurzivni ako je vrednost rekurzivnog poziva upravo i konacan rezultat funkcije.

- **4.10 Kako se zove rekurzivni poziv nakon kojeg nema daljih akcija?** Repna rekurzija
- 4.11 Jedan od obrazaca funkcija kod kojih se moze eliminisati rekurzija je:
- (a) glavna rekurzija; (b) repna rekurzija; (c) master rekurzija; (d) linearna rekurzija

4.12 Da li za bilo koju rekurzivnu funkciju postoji funkcija koja je njoj ekvivalentna a ne koristi rekurziju? Da li se rekurzija moze eliminisati iz bilo koje repno rekurzivne funkcije?

Da. Da

4.13 Sta su dobro a sta lose strane rekurzije?

<u>Dobre strane:</u> citljiv i kratak kod, jednostavan za analizu i razumevanje.

<u>Lose strane</u>: cena poziva (prilikom svakog poziva kreira se novi stek okvir i kopiraju se argumenti funkcije), suvisna izracunvanja (prilikom rastavljanja problema na manje potprobleme dolazi do ponovnog izracunavanja istih potproblema(fibonacijev niz), kako bi se ovo izbeglo koristimo tehniku memoizacije)

4.14 Izabrati jedan od dva ponudjena odgovora u zagradi (iterativno ili rekurzivno):

- 1) Ukoliko se razmatra brzina izvrsavanja obicno su povoljnije (*iterativne* /rekurzivne) implementacije algoritma.
- 2) Ukoliko se razmatra razumljivost obicno je povoljnije (iterativne/*rekurzivne*) implementacije algoritma
- 3) Ukoliko se razmatra zauzece memorije obicno su povoljnije (*iterativne*/rekurzivne) implementacije algoritma

4.15 Napisati rekurzivnu funkciju za izracunavanje faktorijela prirodnog broja:

```
int f(int x) {
  if(x==1 || x==0)
  return 1;
  return x*f(x-1);
}
```

4.16 Napisati rekurzivnu funkciju koja resava problem "kule Hanoja".

```
void kule(unsigned n, char polazna, char dolazna, char pomocna) {
  if (n > 0) {
    kule(n-1, polazna, pomocna, dolazna);
    printf("Prebaci disk sa kule %c na kulu %c\n", polazna, dolazna);
    kule(n-1, pomocna, dolazna, polazna);
}
```

5.1 Svaka instrukcija na racunaru se izvrsava za 1·10⁻⁹s. Algoritam A1 za velicinu ulaza n zahteva n² instrukcija, a A2 zahteva n³ instrukcija. Za koje velicine n ulaza algoritam A1, a za koje A2 moze da izvrsi rad za 1 minut? 10⁻⁹s - vreme potrebno za izvrsavanje jedne instrukcije. A1=O(n²), A2=O(n³) $(n^3)*10^{-9} = 60$ $(n^2)*10^{-9}=60$ $n^2 = 6*1010$ $n^3 = 6 * 1010$ $n = 100\ 000 * sqrt(6)$ $n \sim 2154.5 * sqrt(6)$ 5.2 Svaka instrukcija na racunaru se izvrsava za 2ns . Algoritam A1 za obradu ulaza velicine n zahteva n² instrukcija, a A2 zahteva n³ instrukcija. Sa obradom ulaza koje velicine algoritam A1/A2 moze da zavrsi za jedan minut? $2ns = 2*10^{-9}s$ - vreme potrebno za izvrsavanje jedne instrukcije . A1=O(n²), A2=O(n³) $(n^2)*2*10^{-9}=60$ $(n^3)*2*10^{-9} = 60$ $n^2 = 3*1010$ $n^3 = 12 * 1010$ n = 100 000*sqrt(3) $n \sim 2154.5 * sqrt(12)$ 5.3 Kada se kaze da vazi $f(n) \in O(g(n))$? Kada postoje c i N tako da: $f(n) \le c*g(n)$, za svako n>N. 5.4 Dokazati da vazi: a) $n^2 + 2n = O(n^2)$ $n^2+2n \le c^*n^2$, pretpostavljamo da vazi za neko $c \ge n_0$, uzimamo za n_0 da je 3 $n^2+2n \le 3*n^2$, $2n \le 2n^2$, $n \le n^2$, $n^2+2n = O(n^2)$; b) $2^n + n = O(2^n)$ $2^n+n \le c*2^n$, $c \ge n_o$, uzimamo za n_o da je 2 $2^{n}+n \le 2*2^{n}, n \le 2^{n}, 2^{n}+n=O(2^{n})$ c) $2^n + n^3 = O(2^n)$ $2^n+n^3 \le c*2^n$, $c \ge n_o$, uzimamo za n_o da je 2 $2^{n}+n^{3} \le 2*2^{n}, n^{3} \le 2^{n}, 2^{n}+n^{3}=O(2^{n})$ d) $3n+2n^2=O(n^2)$ $3n+2n^2 \le c^*n^2$, $c \ge n_o$, uzimamo za n_o da je 5 $3n+2n^2 \le 5*n^2$, $3n \le 3n^2$, $n \le n^2$, $3n+2n^2 = O(n^2)$ e) $5^n + 2^n = O(5^n)$ $5^n + 2^n \le c \times 5^n$, $c \ge n_0$, uzimamo za n_0 da je 2 $5^{n} + 2^{n} \le 2*5^{n}, 2^{n} \le 5^{n}, 5^{n} + 2^{n} = O(5^{n})$ 5.5 Da li funkcija $7n^2 + 3$ pripada klasi: b) O(n) c) $O(n^2)$ a) $O(3n^2 + 1)$ d) $O(n^3 \log(n))$ e) $O(2 \cdot log(n))$ 5.6 Da li funkcija $3n \cdot log(n) + 5n$ pripada klasi: a) O(n) b) $O(n \cdot \log(n))$ c) $O(n^2 \cdot \log(n))$ d) $O(n \cdot \log^2(n))$ e) $O(\log(n))$ f) $O(n + \log(n))$ g) O(15n)5.7 Da li funkcija $7n^2 + 3n \cdot log(n)$ pripada klasi: a) $O(3n^2+1)$ c) $O(n^2)$ d) O(n³·log(n)) b) O(n) e) $O(2 \cdot log(n))$ 5.8 Da li funkcija $3n \cdot log(n) + 5n + 100$ pripada klasi: a) O(n) b) $O(n \cdot \log(n))$ c) $O(n^2 \cdot \log(n))$ d) $O(n \cdot \log^2(n))$ e) $O(\log(n))$ f) $O(n + \log(n))$ g) O(15n)

a) O(n) b) $O(2^n)$ c) $O(n^6)$ d) $O(n^{10})$ e) $O(10^{10})$ f) $O(n^6+2^n)$ g) $O(2^n+10^{10})$ h) $O(2^n10^{10})$

5.9 Da li funkcija $n^6 + 2^n + 10^{10}$ pripada klasi:

```
5.10 Ako a(n) pripada klasi O(nlog(n)), a b(n) pripada klasi O(n<sup>2</sup>), onda
a(n)+b(n) pripada klasi:
                            c) O(n\log(n)+n^2)
                                                d) O(n^2 \log(n))
a) O(nlog(n))
                b) O(n<sup>2</sup>)
5.11 Ako a(n) pripada klasi O(n^2), a b(n) pripada klasi O(n^3), onda a(n)+b(n)
pripada klasi:
               b) O(n<sup>3</sup>)
                            c) O(n<sup>5</sup>)
                                                 d) O(n<sup>6</sup>)
a) O(n^2)
5.12 Kada kazemo da je slozenost algoritma A jednaka O(f(n))?
A = O(f(n)) kada je A(n) \le c*f(n)
5.13 Ako je slozenost algoritma A za ulaznu vrednost n jednaka O(n³), a
slozenost algoritma B za ulaznu vrednost n jednaka O(n4), kolika je slozenost
algoritma C koji se izvrsava tako sto se izvrsava prvo algoritam A, pa B?
             b) O(n<sup>4</sup>)
a) O(n^3)
                            c) O(n^7)
                                                  d) O(n<sup>12</sup>)
5.14 Odrediti n-ti clan niza T(n)=x \cdot T(n-1), T(0)=y.
T(n)=x^n*y
5.15 Kojoj klasi pripada resenje rekurentne relacije T(n)=2T(n/2)+n?
O(n \cdot \log n)
5.16 Kolika je slozenost algoritma za pronalazenje minimuma niza? Kolika je
slozenost algoritma za pronalazenje drugog po velicini elementa niza?
O(n). O(n)
5.17 Odrediti slozenost izvrsavanja sledece funkcije:
void f(int n) {
 if (n<1)
   printf("*");
 else {
   f(n-1):
   printf("----\n");
   f(n-1);
 }
T(n) = 2 * T(n - 1) + c
5.18 Odrediti slozenost izvrsavanja sledece funkcije:
void f(int n) {
 if (n<2)
    printf("* ");
 else {
  f(n-2);
  f(n-1);
  f(n-2);
 }
T(n) = T(n-1) + 2*T(n-2) + c
```

5. 19 Za koji problem kazemo da pripada klasi P? Za koji problem kazemo da pripada klasi NP? Za koji problem kazemo da je NP-kompletan?

Problem je $\underline{u \text{ klasi } P}$ ako je njegovo vreme izvrsavanja O(P(n)) gde je P(n) polinom po n.

Problem je <u>u klasi NP</u> ako postoji algoritam polinomske slozenosti koji za proizvoljan ulaz moze da proveri da li vodi resenju problema.

Problem je *NP-tezak* ako ako je svaki NP problem polinomski svodljiv na x.

Problem je *NP-kompletan* ako pripada klasi NP i ako je NP-tezak.

5.20 Kako se dokazuje da neki problem pripada klasi NP? Kakvu bi posledicu imao dokaz da neki NP-kompletan problem pripada klasi P a kakvu dokaz da neki NP-kompletan problem pripada klasi P?

Za proizvoljnu valuaciju proveravamo da li mozemo da ga resimo u polinomijalnom vremenu. Posledica bi bila da je NP-tezak.

 $NP = P / NP \neq P$

5.21 Ako je svaki NP problem svodljiv u polinomskom vremenu na problem A, kakav je problem A?

On je NP-tezak

5.22 Ako je svaki NP-kompletan problem svodljiv u polinomskom vremenu na problem A, sta onda vazi za problem A?

On je NP-kompletan

5.23 Ako neki NP-tezak problem A nije NP-kompletan, sta onda to znaci? On se ne pripada klasi NP.

5.24 Ako se zna da je algoritam A NP-kompletan i da algoritam B pripada klasi NP, kako se moze dokazati da je algoritam B NP-kompletan?

Tako sto pokazemo da svi problemi iz NP mogu da se svedu na njega u polinomijalnom vremenu, tj. da algoritam A moze da se svede na problem B u polinomijalnom vremenu (teorema za NP-kompletan problem).

5.25 Dokazano je da vazi:

a) P⊂NP b)NP⊂Π

c)P=NP

d) P≠NP

5.26 Navesti primer problema koji pripada klasi P; klasi NP i problem koji je NP-kompletan.

N! / SAT / SAT

5.27 SAT problem je:

a) P=NP b) P≠NP c) **problem iskazne zadovoljivosti** d) problem ispitivanja slozenosti programa

5.28 Sta je SAT? Da li je SAT NP-tezak problem? Da li je SAT NP-kompletan problem?

Problem iskazne zadovoljivosti. Da. Da.

5.29 Da li SAT pripada klasi P? Da li SAT pripada klasi NP? Sta je posledica tvrdjenja SAT∈P, a sta tvrdjenja SAT∉P?

Ne zna se. Da. P=NP. P≠NP

6.1 Sta je cilj verifikacije programa?

Dokazivanje ispravnosti programa

6.2 Testiranjem programa se moze:

- a) dokazati da je program korektan za sve ulaze
- b) opovrgnuti da je program korektan za sve ulaze
- c) dokazati da se program zaustavlja za sve ulaze
- d) dokazati da se program ne zaustavlja za neke ulaze

6.3 Kako se zove provera korektnosti u fazi izvrsavanja programa?

Dinamicka verifikacija

6.4 Koji je najcesci vid dinamicke verifikacije programa?

Testiranje

6.5 Koliko bi, metodom iscrpnog testiranja, bilo potrebno izvrsiti testova programa za sabiranje dva neoznacena 32-bitna cela broja?

 $2^{32} * 2^{32} = 2^{64}$

6.6 U cemu je razlika izmedju parcijalne i totalne korektnosti programa?

<u>Parcijalna korektnost</u> - program se zaustavlja i daje korektan rezultat

<u>Totalna korektnost</u> - ako se program zaustavlja za sve ulaze i ako je rezultat parcijalno korektan

6.7 Da li uz pomoc debagera moze da se:

- a) efikasnije kompilira program
- b) lakse otkrije greska u programu
- c) izracuna slozenost izvrsavanja programa
- d) registruje curenje memorije u programu
- e) umanji efekat fragmentisanja memorije

6.8 Kako se dokazuje korektnost rekurzivnih funkcija?

Matematickom indukcijom

6.9 Kako se zove formula koja ukljucuje vrednosti promenljivih koje se javljaju

u nekoj petlji i koja vazi pri svakom ispitivanju uslova petlje?

Invarijanta petlje

6.10 Kako se zovu relacije koje se koriste u dokazivanju ispravnosti programa koji zadrze petlju?

Invarijanta petlje

6.11 Kako se interpretira trojka $\{\phi\}P\{\psi\}$?

Horova trojka.

Ako izvrsavanje niza naredbi P pocinje sa vrednostima ulaznih promenljivih koje zadovoljavaju uslov ϕ i ako P zavrsi rad u konacnom broju koraka, tada vrednosti programskih promenljivih zadovoljavaju uslov ψ .

6.12 Navesti pravila Horovog formalnog sistema:

Aksioma dodele – semantika naredbe dodele

<u>Pravilo posledice</u> – moguce je ojacati preduslov, kao i oslabiti postuslov svake trojke

Pravilo kompozicije – semantika sekvencijalnog izvrsavanja dve naredbe

<u>Pravilo grananja</u> – semantika if-then-else naredbe

<u>Pravilo petlje</u> – semantika while naredbe

6.13 Da li je u Horovoj trojci $\{\phi\}P$ $\{\psi\}$, ϕ program ili formula, da li je P program ili formula?

Formula / Program / Formula

6.14 Dopuniti sledecu Horovu trojku tako da ona bude zadovoljena:

- 1. $\{ __ \}$ if (a>b) then z:=a; else z:=b; $\{z < 9\}$ a < 9, b < 9 2. $\{ __ \}$ if (a<b) then z:=a; else z:=b; $\{z > 0\}$ a > 0, b > a
- 3. {___} if (a < b) then z:=a; else z:=b; $\{z > 3\}$ a> 3, b > 3
- 4. $\{__\}$ a:=b; c:=a; $\{c > 3\}$ b > 3
- 5. $\{ _ \}$ n:=x; $\{ n > 3 \}$ x > 3

7.1 Da bi se primenilo linearno pretrazivanje niza, elementi niza:

- a) ...neophodno je da budu sortirani
- b) ...pozelino je da budu sortirani
- c) ...ne smeju da budu sortirani
- d) ...nepotrebno je da budu sortirani

7.2 Da bi linearna pretraga bila primenljiva treba da vazi:

a) niz mora da bude uredjen b) niz mora da bude niz brojeva c) nema preduslova

7.3 Koja je, po analizi najgoreg slucaja, slozenost za linearno pretrazivanje? O(n)

7.4 Koja je slozenost linearne pretrage niza od k celih brojeva cije su vrednosti izmedju m i n?

O(k)

7.5 Napisati funkciju za binarno pretrazivanje niza celih brojeva.

```
int binarno(int *niz, int x, int l, ind d){
 int sr:
 while(l<=d){
   sr=l+(d-l)/2;
   if(niz[sr]==x)
     return sr:
   else if(niz[sr]<x)
     l=sr+1;
   else
     d=sr-1;
 }
 return -1;
7.6 Da li binarno pretrazivanje radi:
a) ...najbrze...
b) ...najsporije...
c) ...ispravno...
```

samo ako su elementi niza sortirani?

7.7 Da bi se primenilo binarno pretrazivanje niza, elementi niza:

- a) ...neophodno je da budu sortirani
- b) ...pozelino je da budu sortirani
- c) ...ne smeju da budu sortirani
- d) ...nepotrebno je da budu sortirani

7.8 Da bi binarna pretraga bila primenljiva treba da vazi:

i) niz mora da bude uredjen

- ii) niz mora da bude niz brojeva
- iii) nema preduslova

7.9 Da li je binarno pretrazivanje moguce primeniti ako su elementi niza sortirani opadajuce?

Da

7.10 Koja je, po analizi najgoreg slucaja, slozenost algoritma za binanro pretrazivanje niza?

 $O(\log(n))$

7.11 Koja je slozenost binarne pretrage niza od k celih brojeva cije vrednosti su izmedju m i n?

O(log(k))

- 7.12 Koja komanda sledi iza komande if(data[mid]==value) u funkciji koja binarnom pretragom trazi vrednost value u nizu data?
- 7.13 Ako je niz od 1024 elementa sortira, onda binarno pretrazivanje moze da proveri da li se neka vrednost nalzi u nizu u:
- a) 10 koraka
- b) 128 koraka
- c) 512 koraka
- d) 1024 koraka
- 7.14 Nesortirani niz ima n elemenata. Potrebno je proveravati da li neka zadata vrednost postoji u nizu:
- a) O(1) puta: da li se tada vise isplati primenjivati linearnu ili binarnu pretragu?
- b) O(n) puta: da li se tada vise isplati primenjivati linearnu ili binarnu pretragu?
- c) O(n2) puta: da li se tada vise isplati primenjivati linearnu ili binarnu pretragu?

Mora da se primeni linearna pretraga jer je niz nesortiran.

7.15 Navesti prototip funkcije bsearch iz stdlib.h.

7.16 Dopuniti funkciju tako da moze da se koristi kao poslednji element funkcije bsearch za pretragu niza brojeva tipa int:

```
int poredi(const void* px, const void* py) {
  return *((int*)px) - *((int*)py);
}
```

7.17 Koji uslov je dovoljan da bi metodom polovljenja intervala mogla da se aproksimira nula funkcije f, ako funkcija f ima razlicit znak na krajevima intervala?

Uslov da je funkcija f neprekidna na tom intervalu.

7.18 Kako se jednostavno proverava da funkcija f ima razlicit znak na krajevima intervala [a, b]?

Proverimo znak od f(a)*f(b).

7.19 Metod polovljenja intervala koji trazi nulu neprekidne funkcije f na zatvorenom intervalu [a,b], ima smisla primenjivati ako je funkcija f neprekidna i vazi :

- a) f(a) * f(b) < 0
- b) f(a) * f(b) > 0
- c) f(a) + f(b) > 0
- d)f(a) + f(b) < 0

7.20 Kada se zaustavlja numericko odredjivanje nule funkcije metodom polovljenja intervala?

Ako se nadje nula funkcije ili ako se upadne u datu epsilon okolinu nule funkcije.

7.21 Napisati prototip funkcije koja odredjuje nulu zadate funkcije na intervalu [a,b] (jedan od argumenata treba da bude pokazivac na funkciju).

f(double levi_kraj, dobule desni_kraj, double epsilon, double (*f)(double))

7.22 Koje su dve operacije osnovne u vecini algoritama sortiranja?

Operacija poredjenja i razmene dva elementa niza

7.23 Navesti imena bar pet algoritama sortiranja i njihovu slozenost u najgorem i prosecnom slucaju.

Bubble sort, insertion sort, selection sort – $O(n^2)$

Shell sort – $O(n^2)$, $O(n\log^2 n)$

Merge sort – O(nlogn), O(n)

Quick sort – $O(n^2)$, O(nlogn)

7.24 Da li postoji algoritam za sortiranje cija se slozenost u prosecnom i najgorem slucaju razlikuju?

Da (quick i merge sort)

7.25 Opisati osnovnu ideju algoritma selection sort.

Osnovna ideja je da se jedan element postavi na svoje mesto, a zatim da se isti metod rekurzivno primeni na niz koji je za jedan kraci od polaznog.

7.26 Prikazati stanje niza prilikom izvrsavanja selection sort-a za niz 5 3 4 2 1. $(5 3 4 2 1) \rightarrow (1 3 4 2 5) \rightarrow (1 2 4 3 5) \rightarrow (1 2 3 4 5) \rightarrow (1 2 3 4 5)$

7.27 Sta vazi nakon i-tog prolaska kroz petlju u algoritmu selection sort? i-ti element po velicini se dovodi na poziciju i

7.28 Za niz duzine n, koliko najefikasnije implementacije selection sort algoritma vrse poredjenja i zamena?

Broj poredjenja je $O(n^2)$, a broj razmena je n-1 tj. O(n)

7.29 Koji je slucaj najgori za algoritam sortiranja selection sort? O(n²)

7.30 Opisati osnovnu ideju algoritma bubble sort.

U svakom prolasku kroz niz poredi uzastopne elemente i razmenjuje im mesta ako su u pogresnom poretku. Prolasxi kroz niz se ponavljaju sve dok se ne napravi prolaz u kome nije bilo razmena.

7.31 Koji ulazni niz predstavlja najgori slucaj za algoritam bubble sort?

Najgori slucaj je kada su elementi u suprotnom poretku od trazenog - O(n²)

7.32 Opisati osnovnu ideju algoritma insertion sort.

Niz se sortira tako sto se jedan po jedan element niza umece na odgovarajuce mesto u do tada sortirani deo niza.

7.33 Prikazati stanje niza prilikom izvrsavanja insertion sort-a za niz 5 3 4 1 2. $(5 3 4 1 2) \rightarrow (3 5 4 1 2) \rightarrow (3 4 5 1 2) \rightarrow (1 3 4 5 2) \rightarrow (1 2 3 4 5)$

7.34 Kolika je slozenost insertion sort-a u najgorem i u prosecnom slucaju? O(n²)

7.35 Dopuniti implementaciju funkcije *umetni* koja se koristi u algoritmu za sortiranje insertion sort:

```
void umetni(int a[], int i){ int j; for(______) \rightarrow (j=i; j>0 && a[j]<a[j-1]; j--) razmeni(a, j, j-1); }
```

7.36 Opisati osnovnu ideju algoritma merge sort.

Deli niz na dva dela cija se duzina razlikuje najvise za 1, rekurzivno sortira svaku od njih, i zatim objedinjuje sortirane polovine. Za objedinjavanje je neophodno koristiti dodatni niz pomocni niz.

7.37 Kod algoritma merge sort je:

- a) jednostavno razdvajanje na dva dela niza koji se sortira, ali je komplikovano spajanje
- b) komplikovano razdvajanje na dva dela niza koji se sortira, ali je jednostavno spajanje
- c) jednostavno je i razdvajanje na dva dela niza koji se sortira i njihovo spajanje
- d) komplikovano je i razdvajanje na dva dela niza koji se sortira i njihovo spajanje

7.38 Dopuniti implementaciju algoritma merge sort:

7.39 Opisati osnovnu ideju algoritma quick sort.

Modifikacija osnovne ideje selection sort-a tako sto umesto min/max, u svakom koraku na svoje mesto dovodi neki element (pivot) koji je relativno blizu sredine niza. Potrebno je prilikom dovodjenja pivota na svoje mesto grupisati sve elemente manje od njega levo od njega, a sve elemente vece od njega desno od njega. Kljucni korak quick sort je tzv. korak particionisanja koji nakon izbora nekog pivotirajuceg elementa podrazumeva da se niz organizuje da prvo sadrzi elemente manje od pivota, zatim pivotirajuci element, i na kraju elemente vece od pivota.

7.40 U okviru algoritma quick sort, kada se izabere pivot, potrebno je izvrsiti:

- a) permutovanje elemenata niza
- b) particionisanje elemenata niza
- c) invertovanje elemenata niza
- d) brisanje elemanata niza

7. 41 Kod algoritma quick sort je:

- a) jednostavno razdvajanje na dva dela niza koji se sortira, ali je komplikovano spajanje
- b) komplikovano razdvajanje na dva dela niza koji se sortira, ali je jednostavno spajanje
- c) jednostavno je i razdvajanje na dva dela niza koji se sortira i njihovo spajanje
- d) komplikovano je i razdvajanje na dva dela niza koji se sortira i njihovo spajanje

7.42 Dopuniti implementaciju algoritma quick sort:

```
void qsort_(int a[], int l, int d){
  if (l<d){
    razmeni(a, l, izbor_pivota(a, l, d));
    int p = particionisanje(a, l, d);
    ______ \rightarrow qsort_(a, l, p-1);
    ______ \rightarrow qsort(a, p+1, d);
}
```

7.43 Koja je slozenost koraka particionisanja (za niz od n elemenata) koje se koristi u algoritmu quicksort?
O(n)

7.44 Koji ulazni niz predstavlja najgori slucaj za algoritam quick sort? Sortirani niz

7.45 Koja je slozenost u najgorem slucaju algoritma quick sort:

- a) ako se za pivot uzima prvi element niza? O(n²)
- b) ako se za pivot uzima poslednji element niza? O(n²)
- c) ako se za pivot uzima srednji (po indeksu) element niza? O(nlog(n))

7.46 Navesti bar dva algoritma sortiranja iz grupe "podeli i vladaj". Merge i quick sort

7.47 Kojem tipu algoritama (ne po klasi slozenosti, nego po pristupu) pripadaju algoritmi za sortiranje quick-sort i merge sort? Sta je tesko a sta lako u prvom, a sta u drugom?

"divide and conquer". Quick sort - tesko je particionisanje, a lako spajanje; Merge sort – obrnuto.

7.48 Da li je u algoritmu quick sort razdvajanje na dva podniza lako ili tesko? Da li je u algoritmu quick sort spajanje sortirana dva podniza lako ili tesko? Tesko. Lako

7.49 Navesti prototip funkcije qsort iz <stdlib.h>.

void gsort(void *base, size t number, size t size, int (*compare)(const void *el1, const void *el2));

7.50 Navesti primer funkcije compare koja se moze koristiti u okviru gsort:

```
int compare(const void* a, const void* b){
  double x=*((double*)a);
  double y=*((double*)b);
  if(x<y) return 1;
  else if(x>y) return -1;
  return 0; }
```

7.51 Ako se funkcija qsort iz standardne biblioteke koristi za sortiranje niza struktura tipa S po clanu *kljuc* tipa int, navesti funkciju za poredjenje koju treba proslediti funkciji gsort.

```
int poredi(const void* a, const void* b){
   S x=*(S*)a;
   S y=*(S*)b;
   if(x.kljuc > y.kljuc)   return 1;
   else if(x.kljuc < y.kljuc))  return -1;
   return -1;
}</pre>
```

7.52 Dopuniti implementaciju funkcije za racunanje vrednosti polinoma:

7.53 Koja je leksikografski sledeca varijacija sa ponavljanjem skupa {1, 2, 3} duzine 4 u odnosu na varijaciju 2313?

2321

7.54 Dopuniti naredni kod koji generise sledecu varijaciju duzine k od elemenata 1, 2,..., n:

```
int sledeca_varijacija(int a[], int n, int k) { int i; for (i=k-1; i>=0 && a[i]==___; i--) \rightarrow a[i]==n; a[i] = ____; \rightarrow a[i]=1; if (i < 0) return 0; a[i]++; return 1; }
```

7.55 Dopuniti naredni kod tako da lista sve varijacije sa ponavljanjem duzina k brojeva izmedju 1 i n:

```
void varijacije_(int a[], int i, int n, int k) {
    int j;
    if(i==k)
        ispisi(a, k);
    else
    for(j=1; j<=n; j++) {
        _____ \rightarrow a[i]=j;
        _____ \rightarrow varijacije_(a, i+1, n, k);
    }
}
```

7.56 Data je permutacija 41532. Koja permutacija je sledeca u leksikografskom poretku?

42135

7.57 Dopuniti narednu fukciju tako da ona ispisuje sve kombinacije duzine k od elemenata 1, 2,..., n:

```
void kombinacije_(int a[], int i, int k, int min, int n) {
    if (i==k)
        ispisi(a, k);
    else
        if _____ → (k-i <= n-min+1){
        a[i] = min;
            kombinacije_(a, i+1, k, min+1, n);
        kombinacije_(a, i, k, min+1, n);
    }
}</pre>
```

7.58 Dopuniti naredni kod koji generise sledecu kombinaciju duzine k od elemenata 1, 2,..., n:

7.59 Navesti sve particije broja 4.

7.60 Ako je promenljiva tipa unsigned int, kada izraz n & (n-1) ima vrednost 0? Kada je n stepen dvojke .

7.61 Ukoliko broj n nije nula, cemu je jednaka vrednost izraza n & (n-1)?

Izraz n & (n-1) ce na mesto prve jedinice, od mesta najmanje tezine, staviti 0

```
7.62 Koju vrednost ima izraz 0xA3 & 0x24 << 2 ? 00100100 << 2 = 10010000 → 10100011 & 10010000 = 10000000 → 0x80
```

```
7.63 Koju vrednost ima izraz 0xB8 \mid 0x51 \le 3?
```

```
01010001 << 3 = 10001000 \, \rightarrow \, 10111000 \mid 10001000 = 10111000 \, \rightarrow \, 0xB8
```

7.64 Koju vrednost ima izraz $0x12 \land 0x34$?

```
00010010 \land 00110100 = 00100110 \rightarrow 0x26
```

```
7.65 Koju vrednost ima izraz 0x34 << 2 ? 00110100 << 2 = 11010000 → 0xD0
```

7.66 Koju vrednost ima izraz (13 & 17) << **2 ?** 00001101 & 00010001 = 00000001 → 00000001 << 2 = 00000100 → 4

7.67 Napisati izraz cija je vrednost broj koji se dobije invertovanjem poslednjeg bita broja \mathbf{x} ?

x^1

7.68 Napisati izraz koji vraca treci bit najmanje tezine celog broja n. n & $(1 \le 2)$? 1:0;

7.69 Napisati izraz (ne funkciju!) koji je jednak vrednosti c tipa unsigned char u kojoj su promenjenje vrednosti tri poslednja bita. $c \land (\sim (\sim 0 << 3));$

7.70 Napisati izraz cija je vrednost broj koji se dobija tako sto se upisu sve jedinice u poslednji bajt u zapisu neoznacenog celog broja x. $x \mid (\sim(\sim 0 << 8));$

7.71 Neka su x i y tipa unsigned char. Napisati izraz koji je tacan akko su razliciti poslednji bit vrednosti x i pocetni bit vrednosti y. (x & (1 << sizeof (unsigned char) * 8 - 1)) != (y & 1) << (sizeof (unsigned char) * 8 - 1)

7.72 Neka su x i y tipa unsigned char. Napisati izraz koji je tacan akko su jednake vrednosti bitova na trecem bitu najmanje tezine za x i y. (x & (1 << 2)) == (y & (1 << 2))

7.73 Neka su x i y tipa unsigned char. Napisati izraz koji je tacan akko su razlicite vrednosti bitova na osmom bitu najmanje tezine za x i y. (x & (1 << 7)) != (y & (1 << 7))

7.74 Ako je c tipa unsigned char, napisati izraz koji vraca vrednost u kojoj je na poslednjem bituodgovarajuci bit vrednosti c, a svi ostali bitovu su jednaki 0. c & (1 << sizeof (unsigned char) * 8 - 1);

7.75 Ako je c tipa unsigned char, napisati izraz koji vraca vrednost u kojoj je na pretposlednjem bitu odgovarajuci bit vrednosti c, a svi ostali bitovu su jednaki 1. $c \mid (\sim (1 << (\text{sizeof (unsigned char}) * 8 - 2)));$

7.76 Neka je x 32-bitan neoznaceni ceo broj, a b neoznaceni karakter. Izraz kojim se b inicijalizuje na vrednost bajta najvece tezine broja x je: b = x >> 24;

- **8.1 Koliko najmanje bajtova moze da zauzima jedan element povezane liste?** sizeof(pokazivac) + 1
- 8.2 Napisati rekurzivnu funkciju void obrisi(cvor *l); koja brise sve elemente jednostruko povezane liste.

```
void obrisi(cvor *l){
  if(pocetak){
    obrisi(l->sledeci);
    free(l);
  }
}
```

- 8.3 Ukoliko se znaju pokazivaci na prvi i poslednji element jednostruko povezane liste, koja je slozenost operacije brisanja prvog, a koja slozenost operacije brisanja poslednjeg elemanta? O(1). O(n)
- 8.4 Poznata je adresa pocetnog cvora jednostruko povezane liste. Koja je slozenost operacije uklanjanja njenog poslednjeg cvor, ako nije a koja ako jeste poznata njegova adresa?

O(n). O(n)

8.5 Dopuniti implementaciju f-je koja dodaje element na pocetak povezane liste:

```
int dodaj_na_pocetak(cvor **pokazivac_na_pocetak, cvor *novi){
  novi->sledeci = *pokazivac_na_pocetak;
  _____ → *pokazivac_na_pocetak = novi;
  return 0;
}
```

8.6 Koja struktura podataka moze da modeluje lift? Stek (LIFO)

8.7 Stek je?

LIFO FILO FIFO LILO

8.8 Koje su osnovne operacije steka i koja je njihova slozenost u implementaciji baziranoj na listama?

Osnovne operacije: *push* (dodaje elemente na vrh steka) i *pop* (skida elemente sa vrha steka). O(1)

- 8.9 Ako su s1 i s2 prazni stekovi, sta je njihova vrednost nakon operacija push(s1, 1), push(s2, 2), push(s1, 3), push(s2, pop(s1))? S1 1. S2 2 i 3
- 8.10 Koje su slozenosti operacije dodavanja na dno steka i dodavanje na kraj reda?

O(n), O(1)

8.11 Dopuniti implementaciju funkcije push koja dodaje element na vrh steka implementiranog koriscenjem povezane liste:

```
int push(cvor **pokazivac_na_vrh, int podatak){
  cvor* novi = novi_element(podatak);
  ____ → if(novi == NULL)
    return -1;
  return dodaj_na_pocetak(pokazivac_na_vrh, novi);
}
```

8.12 Dopuniti implementaciju funkcije pop koja skida element sa vrha steka implementiranog koriscenjem povezane liste:

```
int pop(cvor **pokazivac_na_vrh, int *podatak){
    _____ → return obrisi_sa_vrha(pokazivac_na_vrh, podatak);
}
```

8.13 Koje su osnovne operacije reda i koja je njihova slozenost u implementaciji baziranoj na listama?

Osnovne operacije: *add* (dodaje elemente na kraj reda) i *get* (skida elemente sa pocetka reda). O(1)

8.14 Navesti implementaciju funkcije get koja cita i brise element sa kraja reda.

8.15 Red je?

LIFO FILO <u>FIFO</u> <u>LILO</u>

- **8.16 Sta karakterise red ako je implementiran koriscenjem povezanih lista?** Pokazivac na pocetak reda i pokazivac na kraj reda.
- 8.17 Koja je slozenost operacije brisanja poslednjeg elemanta jednostruko povezane a koja dvostruko povezane liste? O(n). O(1)
- 8.18 Navesti primer strukture koja opisuje elemente dvostruko povezane liste.

```
typedef struct cvor_liste {
  int broj;
  struct cvor_liste *prethodni;
  struct cvor_liste *sledeci;
} cvor;
```

8.19 Opisati strukturu kruzna lista.

U kruznoj listi, poslednji element liste ukazuje na prvi element liste. To omogucava da se do bilo kog elementa moze doci posavsi od bilo kog drugog elementa.

```
typedef struct cvor_liste {
  int broj;
  struct cvor_liste *sledeci;
}cvor;
```

8.20 Ako binarno stablo ima dubinu 9, koliko najvise cvorova ono moze da ima?

Zavisi da li smatramo da je cvor na dubini 0 ili 1. Recimo da smatramo da je cvor na dubini 1, a da je ukupna dubina n. U tom slucaju, to je 2^9 - 1, a u slucaju da smatramo da je cvor na dubini 0, a ukupna dubina je n, to je 2^{10} – 1.

8.21 Ako binarno stablo ima 15 cvorova, koja je njegova najmanja moguca a koja najveca moguca dubina?

a) 3 i 14

b) 3 i 16

c) 5 i 14

d) 5 i 16

8.22 Navesti definiciju strukture koja opisuje cvor binarnog stabla.

```
typedef struct cvor{
  int podatak;
  struct cvor *levo;
  struct cvor *desno;
}cvor;
```

8.23 Koje vrste obilaska u dubinu binarnog stabla postoje?

Infiksno, prefiksno i postfiksno

8.24 Sta je to uredjeno binarno stablo?

U uredjenom binarnom stablu za svaki cvor n, vrednosti svakog cvora iz njegovog levog podstabla su manje ili jednake od vrednost u cvoru n, a vrednosti svakog cvora iz njegovog desnog podstabla su vece od vrednost u cvoru n.

8.25 U uredjenom binarnom stablu sve vrednosti u cvorovima levog podstabla cvor X su manje ili jednake od vrednosti _____. cvora X

8.26 Koja je slozenost dodavanja novog elementa u uredjeno binrano stablo? Koja je slozenost pronalazenja elementa u uredjenom binarnom stablu? O(n). O(n)

8.27 Koja je slozenost dodavanja elementa u uredjeno binarno stablo koje ima k elemenata, a n nivoa?

O(n)

8.28 Koja dodatna struktura podataka se koristi prilikom nerekurzivne implementacije obilaska stabla u sirinu?

Red

8.29 Da li se postfiksnim ispisivanjem elemenata binarnog stabla dobija isti niz elemenata koji se dobija prefiksnim obilaskom ali u obrnutom poretku?

Ne

8.30 Dato je stablo:

8.31 Koja je slozenost operacije ispitivanja da li element pripada proizvoljnom uredjenom binarnom stablu? Koja je slozenost operacije ispitivanja da li element pripada balansiranom uredjenom binarnom stablu? Ukoliko je dato binarno stablo sa n cvorova, koja je slozenost operacije konstruisanja istog takvog stabla?

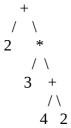
O(n). O(logn). O(nlogn)

8.32 Slozenost operacije pronalazenja elementa u uredjenom binarnom stablu zavisi od strukture stabla. Kada je ta slozenost najmanja a kada najveca? Ako je degenerisano, O(n). Ako je balansirano, O(logn).

8.33 Kako se predstavljaju izrazi u vidu stabla?

Matematicki izrazi prirodno se mogu reprezentovati u vidu stabla. Na primer, izraz 3*(4+5) moze se reprezentovati kao stablo u cijem je korenu *, sa levim podstablom 3, i sa desnim potomkom cvor +, koji ima potomke 4 i 5.

8.34 Binarnim stablom predstaviti izraz 2+3*(4+2).

8.35 Prikazati u vidu binarnog stabla izraz koji ima sledeci prefiksni zapis:

8.36 Prikazati u vidu stabla izraz koji ima sledeci prefiksni zapis:

- + * * x 2 + x 3 7.
 - + / \ * 7
- / \ / \ x 2 x 3